

Denne fil er downloadet fra
Danmarks Tekniske Kulturarv
www.tekniskkulturarv.dk

Danmarks Tekniske Kulturarv drives af DTU Bibliotek og indeholder scannede bøger og fotografier fra bibliotekets historiske samling.

Rettigheder

Du kan læse mere om, hvordan du må bruge filen, på *www.tekniskkulturarv.dk/about*

Er du i tvivl om brug af værker, bøger, fotografier og tekster fra siden, er du velkommen til at sende en mail til *tekniskkulturarv@dtu.dk*

FB

C. Nyrop

En gammel Smedevise

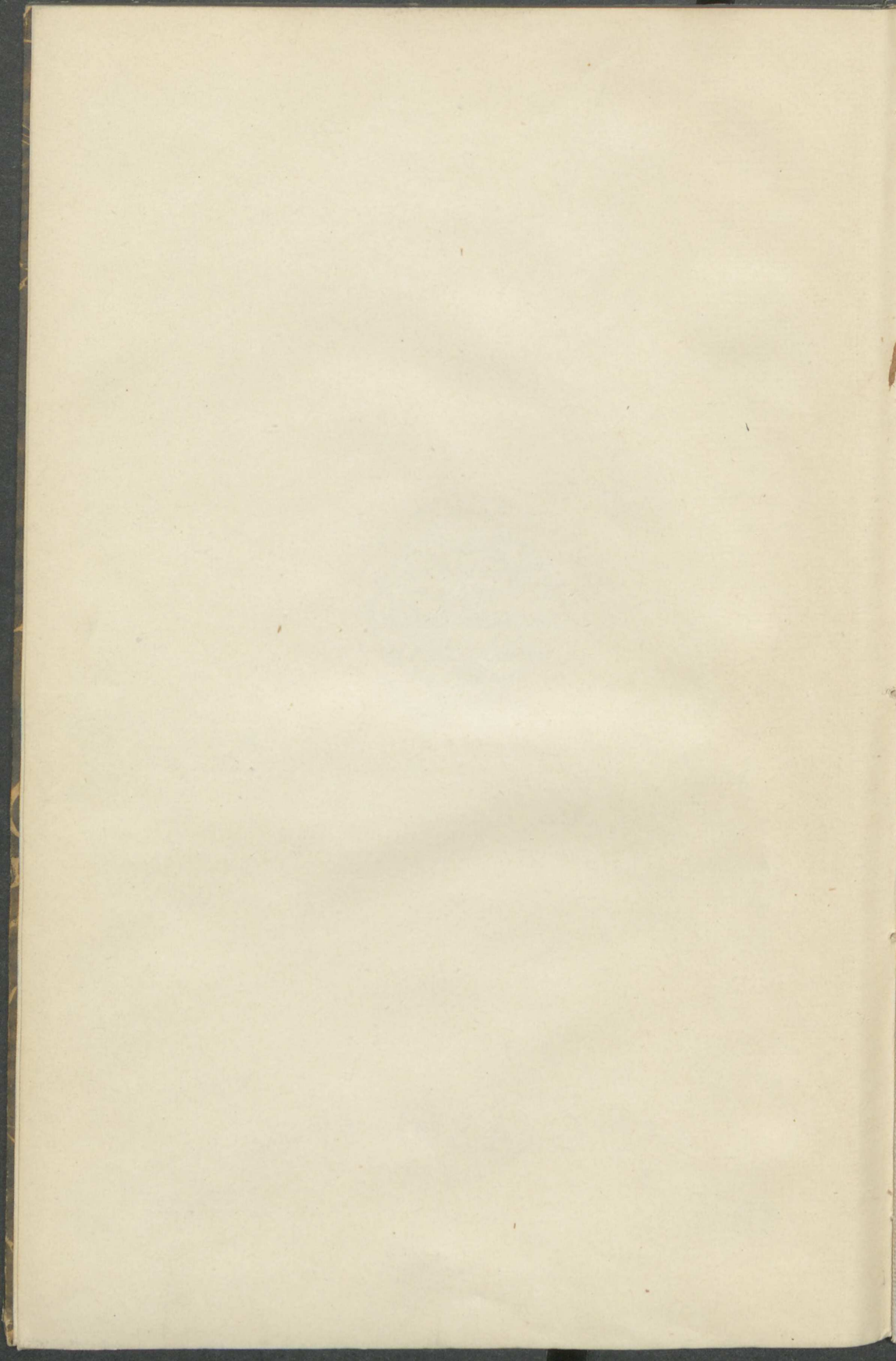
1910

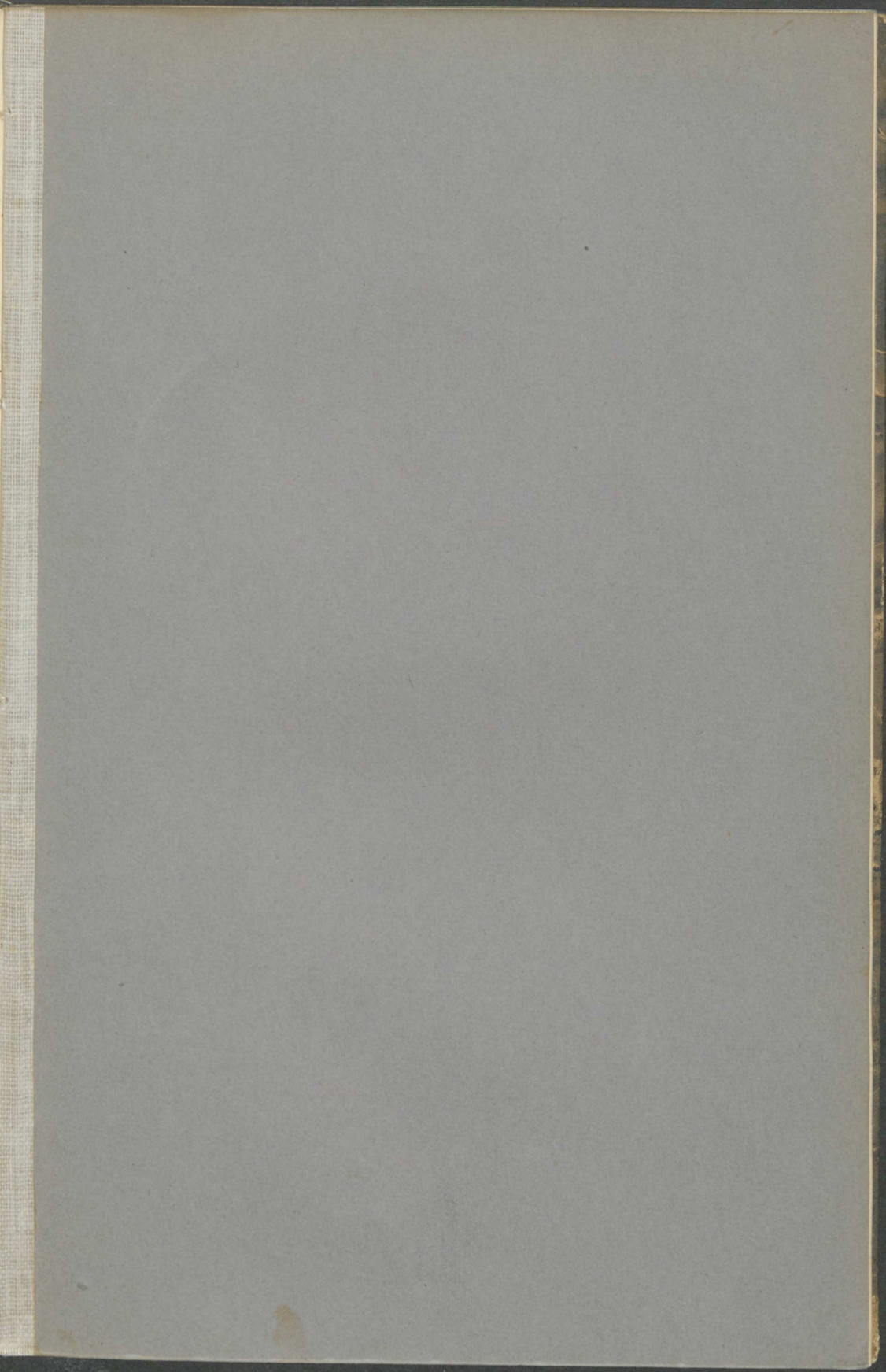

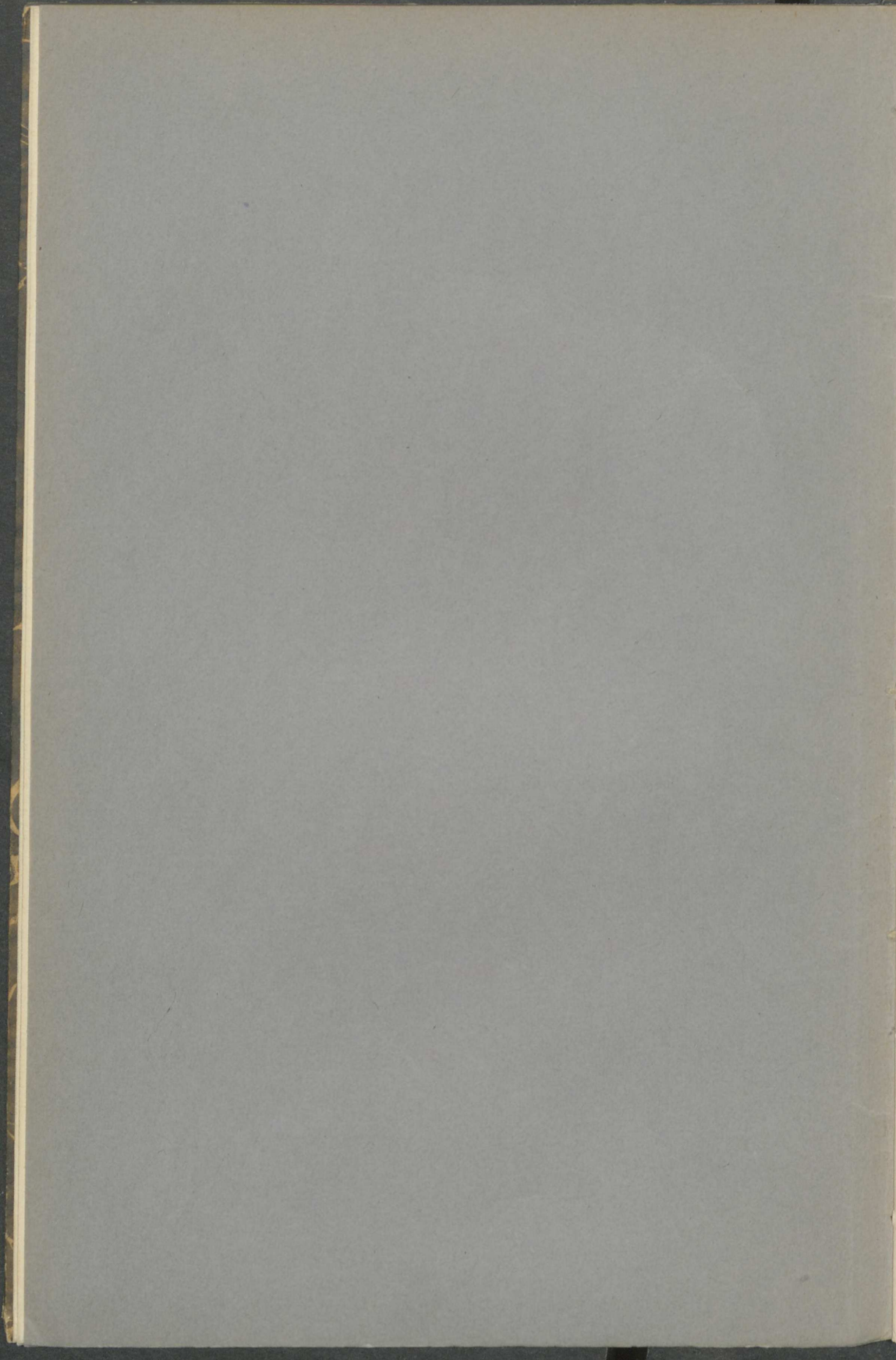
338:68 (09)

338.6 (489) Myr

1910.

EN GAMMEL
SMEDEVISE

MED TILFØJEDE OPLYSNINGER

UDGIVET AF

C. NYROP

SÆRTRYK AF

„FRA DANSK FOLKEMINDESAMLING III“

KJØBENHAVN

TRYKT HOS KONRAD JØRGENSEN · KOLDING

1910

DANMARKS TEKNISKE BIBLIOTEK

Den nedenfor gjengivne Vise er bevaret i et lille Manuskript (16 $\frac{1}{2}$ cm. h., 10 $\frac{1}{2}$ cm. br.) paa i Alt 12 Sider i eet Læg. Den er skreven meget sirligt med Bogstaver, der efterligne trykt Fraktur, og dens 24 Vers fylde Haandskriftets første 10 Sider, medens de to sidste (S. 11—12) staa tomme. Den er nedenfor gjengiven bogstavret, kun er dens inkonsekvente Brug af store og smaa Begyndelsesbogstaver og dens mangelfulde Tegnsætning reguleret, foruden at Overskrifterne over Versene »1. vers«, »2. vers« o. s. v. ere forandrede til et Tal foran ethvert af Versene. Under det sidste Vers staaer »Anno 1781«, saa det maa vel antages, at Manuskriptet er fra dette Aar, men forøvrigt kan det kun oplyses, at Manuskriptet i lange Tider har tilhørt en i 1880 afdød Politibetjent i Rudkjøbing Jens Hansen. Han var født 1810 i Gilleleje og kom efter sin Konfirmation i Bødkerlære i Helsingør. Da han efter at være udlært vilde drage til Amerika, strandede Skibet, han rejste med, paa Jyllands Vestkyst, og istedenfor at komme til Amerika traadte han saa ind i den danske Hær og deltog i Trearskrigen som Oversergeant. Derefter blev han Politibetjent i Rudkjøbing. Han var en livlig Mand, der tidt om Aftenen sang for sine Børn, hvem han ogsaa oftere viste Smedevisen, der for ham syntes »Bærer af Minder«. Han opbevarede den med Omhu; i et gammelt Chatol laa den i en Skuffe for sig. Da han havde staaet i Bødkerlære i Helsingør og Visen begynder med at nævne en Niels Bødker, har man antaget, at den muligvis kunde skrive sig fra denne By. Visen synes dog at være ukjendt dér, og det er vel ogsaa rimeligst, at den nævnte Bødker ikke er nogen virkelig Person. Efter Visens sidste fem Vers at dømme har den særlig Smedeforholdene paa Landet for Øje.

De her givne Meddelelser om Visens mangeaarige Ejer skyldes hans Søn Hr. Dr. phil. Oscar Hansen, der efter Faderens Død blev Besidder af Manuskriptet, som han besad, til han i April 1909 gav det til en Ven Hr. Cand. mag. Rigsdagskasserer Viggo Bierring, fra hvem jeg igjen har modtaget det til Offentliggørelse. Da Dr. Hansen pr. Post sendte Hr. Bierring Haand-

skriftet i en Konvolut uden nogensomhelst tilføjet Meddelelse, førte det forøvrigt til, at Hr. Bierring i Bladet »København« for den 10. April 1909 efterlyste Afsenderen, der selvfølgelig snart fandtes.

Gaa vi efter disse Oplysninger om Manuskriptet, hvori Visen er bevaret, over til at se paa Visens Indhold, da gaar dette ud paa at fastslaa Smedens absolute Uundværlighed. Alle trænge til ham, Tømmerne, Snedkerne, Murerne, Glarmesterne, Skræderne, Bogtrykkerne, ja endog Samfundets skrivende Medlemmer, og hans Betydning understreges yderligere ved Citater fra det gamle Testamente og vore Folkeviser. Men ved Siden heraf er Visen endnu Talsmand for særlig Landsbysmedens (»Bondesmedens«) Ret til at faa en ordentlig Løn for sit Arbejde. Opnaar han ikke det og derfor gaar »med sultede Kraser« (d. v. s. med sullen Mave), opfordrer Visens Forfatter Landsbysmedene til at nedlægge Arbejdet og derved boykotte Bønderne; uundværligt som Smedens Arbejde er, vilde »Præster og Bønder« da let blive tvungne til »lidt mere i Lønnen at give«. Rettelig forstaaet vil Visen i det Hele, at Landsbysmedene skulle indgaa en faglig Organisation til Værn imod, hvad vi nu kalde Smudskonkurrence; de vilde blive »lidt mere estimeert«, »om I mod hverandre ei gik saa forkert | ind udi hverandres Fortæring«.

Det kunde nu strax synes forunderligt, at slige Tanker og Forestillinger kunde faa Ord i 1781, først for Bøndernes Vedkommende. Den under Frederik V begyndte Bondebefrielsesbevægelse var paa denne Tid væsentlig ophørt for først at vaagne op paany i 1786. Bondens Stilling var i høj Grad forkuet, hans Afhængighed af Proprietærene havde udviklet sig til et fuldstændigt Umyndighedsforhold. Det Selvstyre, en Landsbys Bønder skulde have efter de derom affattede Vedtægter (Grandebreve, Videbreve), var skrumpet stærkt ind eller helt forsvundet.¹ Under disse Forhold kan det vække Forundring at se Bonden skildret som en Kapitalist — han »pløjer Bjerge og Dale«, han sidder med Kornet i Hæs og med Hegn om sit Græs — der bør tvinges til at betale Smeden ordentlig. Men muligvis er Visens Udtryk om Bondens Stilling kun poetisk Udmaling, de skulle ikke forstaas bogstaveligt, medens Vægten ene skal lægges paa, at den Betaling, Smeden faar, ikke er tilstrækkelig. Den dybere Grund til dette Faktum, om den skal søges i Bondens manglende Vilje eller i manglende Evne, kan forsaavidt være ligegyldig. Men selvfølgelig gjør det størst Virkning, naar den manglende Vilje kan om ikke afgjort slaas fast saa dog antydes. Og det sker da. Visens Forfatter synes i det Hele at nære Anskuelser, der muligvis

¹ Edv. Holm: Danmark og Norges Hist., V, S. 390—91.

i Nutiden kunde have gjort ham til en ivrig Arbejderfører. Han prædiker Organisation og Arbejdsnedlæggelse for at opnaa en højere Løn. Og her er det andet Punkt, paa hvilket Aars-tallet 1781 kan vække nogen Forundring.

Havde det endda ligget efter den franske Revolutions Udbrud eller endnu bedre efter den store Tømmerstribe i Kjøbenhavn 1794. Ved denne gjorde Tømmersvendene bl. A. gjældende, at Mesterne af de Byggende lod sig betale 3 Mk. daglig for en Svend, men kun heraf gav Svendene de 2 Mk., hvad der var saa Lidt, at de Intet kunde lægge til Side, saa at de, »uagtet de besad den største Duelighed, dog ikke havde nogen anden Udsigt end denne at arbejde som Andres Tjenere deres Levetid og at lade rige Mestere forøge sine Overflødigheder ved den ene Trediedel af det, som ved Svendenes Arbejde og Sved blev fortjent«. ¹ Det var, som sagt, i 1794 efter den franske Revolutions Udbrud, men til Forklaring af, at Vise-forfatterens Anskuelse alt ere fremsatte 1781, skal her gjøres opmærksom paa, at Kjøbenhavns Tømmersvende allerede i 1782 i stærk Opposition til deres Mestere hos Magistraten havde begjæret deres Løn forhøjet, og at vi kunne komme endnu længere tilbage med endog større Arbejderuroligheder. I 1749 udsendes hemmeligt visse Deputerede til alle Kjøbenhavns Smedeværksteder, om at alle Svendene paa én Gang skulde forlade deres Arbejde; i 1748 var der stor Uro mellem Byens Skomagersvende, der anførtes af Svenden Josef Jansen, »der fast intet lever af Andet end at opvige sine Consorter«; i 1733 dømtes alle de paa Kristiansborg arbejdende Mursvende, fordi de »uskjelligt« havde forladt deres Arbejde og »uforsvarligt holdt dem derfra udi fire Dage« o. s. v. ² Der er ganske tidligt Bevægelser i de kjøbenhavnske Lav, der kunne føre til de her omhandlede Maximer i Visen fra 1781. Skulde Visens Forfatter mon ikke være en Kjøbstadsmed, ja muligvis en kjøbenhavnsk Smed, der i sine ældre Aar var havnet paa Landet som »Bondesmed«?

Vende vi os herefter til Visens Lære om, at Smedene ere Verdens uundværligste Haandværkere, da er det ikke nogen original dansk Lære. Den er kjendt tidligere andensteds f. Ex. i England. Det fortælles dér, at Kong Alfred den 17. Marts 871 stævnedes Repræsentanter for de da eksisterende syv Lav sammen; det gjaldt om at vælge en Konge for dem, og det skulde den Haandværker være, der var den uundværligste. Smeden og Skræderen stillede ved Siden af Bageren, Skomageren, Tømmeren, Slagteren og Mureren, og Skræderen, der mødte med sin Sax og en ny fin Kjole, fordunklede helt de

¹ Det trykte Brudstykke af Forhandlingerne i Lavskommissionen af 1794. S. 6.

² C. Nyrop: Kbhvns. Tømmerlav, S. 160, 165, 179; do. Kbhvns. Skomagerlav, S. 96; do. Fortids Arbejderforhold, S. 7, 8.

andre, saaledes at han blev valgt. Men herover blev Smeden, der var mødt med sin Hammer og en Hestesko, vred. Han vidste, hvad han betød. I Harme forlod han sin Smedje, som han efterlod lukket og laaset, og nu varede det ikke længe, før ogsaa alle de Andre maatte erkjende Smedens Betydning. Alt gik nemlig lidt efter lidt istaa for dem, da der Ingen var, som kunde gjøre deres Arbejdsredskaber i Stand, og selv Kong Alfred, der ikke kunde faa sine Heste skoede, erkjendte, at det var en Fejl, at han af Skræderens fine Kjole havde ladet sig narre til at erklære ham for Konge. Den, der skulde være det, var Smeden, og saa blev han det ogsaa.

Efter at Folkloristen Dr. H. F. Feilberg i »Bidrag til Skrædernes Saga« har meddelt denne engelske Beretning om Smedens Triumf,¹ siger han: »om denne Historie findes paa dansk Grund, veed jeg ikke«. Nu giver Visen delvis Svar. Den har Intet om Kongevalget, men den beretter om, »hvorledes det gaar, hvad Næse de faar, naar Folket mon Smeden manquere«. Selvfølgelig er denne Vise langt yngre end det engelske Sagn, men allerede en god Stund før Visen foreligger der Udtalelser paa dansk Grund i lignende Retning. I Skraaen for Ystads Smede fra 1496 er der indflettet et Stykke, i hvilket Smedenes Lav betegnes som det uundværligste Lav i Verden og Smedene som Verdens fornemste Haandværkere. Uden en Smed, hedder det, kan Ingen bjerge sig: som Grammatiken er Vejleder for alle Videnskaber, er Smedekunsten det for Alverdens Kunster.² Og Smedenes Uundværlighed finder videre et Udtryk, naar den helsingørske Smed Morten Fincke den 13. Marts 1653 i en Ølpassiar, hvor der »skjæmstsomvis taltes paa Haandværksmaner«, overfor tre Snedkere hævdede, at »Snedkerne ikke kunde gjøre noget kunstigt Arbejde, dersom Smedehaandværket ikke var«.³ Og Uundværligheden gjøres endelig ogsaa gjældende i en »Sang tilegnet den stræbsomme Smede-Profession af Per Degn«, d. v. s. i en Gadevise, fra Kristian VIII's Tid. Det hedder et Sted i den: »Men Gud, hvad vare vi naar at vi Smedene sayne«, og saa lyder det følgende Vers

Selv vor Kong Christian,
Danfolkets Overmand,
Kan ej uden Smedene leve.
Naar de forsvunden er,
Det blev en farlig Færd
For Bønder, for Bæster samt Greve.

Ystad-Skraaen fortæller imidlertid ikke alene, at Smedene ere de uundværligste Haandværkere i Verden, den kalder dem ogsaa for de fornemste Haandværkere og illustrerer det ved at tilføje, at Smede ere blevne Paver, Kardinaler og Biskoper,

¹ Dania, I, 1890—92, S. 171 flg. — ² Danm.s Gilde- og Lavsskraaer i Middelalderen, II, S. 270—71. — ³ Laur. Pedersen: Det ærbare Snedkerlav i Helsingør, 1906, S. IX.

ja Konger og Kejsere. I Overensstemmelse hermed skulle vi nedenfor høre om en Smed i Frankrig, der steg til at blive Biskop, ligesom han i England blev Konge; her skal forinden blot gjøres opmærksom paa, at den danske Smed altid er bleven stillet højt i Omtale, Ordsprog og Sagn. I en lille Afhandling »Smede« (Dania, IX, 1902, S. 186—200) har jeg samlet en Del herom, og idet jeg da henviser hertil, skal jeg her kun minde om f. Ex. Ordsproget: »Er der Noget ivejen, saa hent Smeden«. Smeden kan med andre Ord klare Alt, han er Byens »kloge« Mand, der er udrustet med en Række mystiske Egenskaber. Han kan læse over Syge, han kan vise igjen, han kan slaa Øjet ud paa den ukjendte Tyv, ja han gjøres til Fandens Overmand.

Det er herefter kun naturligt, at han vurderede sig selv højt. Efter et gammelt fransk Sagn satte Smeden Eligius paa sit Skilt, at han var Mesteren over alle Mestere. Men det syntes Vorherre ikke om, og han sendte saa St. Peter til ham for at ydmyge ham. Den nye Lærling, Eligius fik, kunde sko en Hest paa en ganske vidunderlig Maade. Han brød Benet af Dyret, lagde saa yderst bekvemt Skoen paa dets Hov og satte derefter igjen Benet paa Hesten. Mesteren over alle Mestere, der yderst interesseret havde fulgt denne Proces, mente, at kunde Lærlingen gjøre dette, kunde han ogsaa, men her kom han ynkelig tilkort. Hesten, han prøvede sig paa, blev ødelagt, og han maatte ydmygt erkjende, at han paa ingen Maade var alle Mesterses Mester. Den bodfærdige Eligius gik det imidlertid derefter godt; han naaede endog at blive Biskop og blev som saadan baade Smedenes og Guldsmedenes Helgen.¹ Legenden om »Mesteren over alle Mestere«, hvem Vorherre ydmyger, gaar forøvrigt igjen ogsaa her i Landet,² og St. Loye, som Navnet Eligius blev omsat til paa Dansk, ses i tre danske Smedelavs Segl og i lige saa mange Guldsmedelavs Segl. Det er Byerne Kjøbenhavn, Helsingør, Ystad og Odense, som disse Segl ere knyttede til.³ I dem alle ses den uundværlige Smed i stort Bispeskrud og med Bispestav i Haanden.

EN FLUNKER NY SMEDE VIISE

1. Det, vores Niels Bødker har skrevet ifiord om Smede og ingensteds Bønder, det var ey hans egen⁴ Berømmelses Ord, at rose hans Skiepper og Tynder
samt Baller og Kar,
hvad Bødkeren har,
og Kander, som vare isønder.

¹ Aarb. f. nord. Oldk., 1899, S. 155 flg. — ² Dania, IX, 1902, S. 195; H. F. Feilberg: Jysk Ordbog, III, S. 402. — ³ C. Nyrop: Danske Haandværkerlavs Segl, S. 6, 46; Fra Arkiv og Museum, IV, S. 92. — ⁴ Her staar »egne«.

2. Det var kun at viise, hvor nødig man
kan de konstige Smede undvære.
[Han kun]de¹ kun lidet, men jeg er en Mand,
som eder det bedre skal lære,
 hvorledes det gaar,
 hvad Næse de faar,
naar Folket mon Smeden manqvere.
3. Grosførsten af Phrygien vilde for Guld
et kunstigt Pallads lade bygge².
Hand siger: Hør Tømmermand kunstig og huld,
kand du nu kun have den Lykke³
 at bygge mig op
 med Spire og Top
en Lystgaard alt efter mit Tykke.
4. Min naadige Herre,⁴ hand skaffe⁴ os hid
en Smed, som kand Vinkelen giøre.
En Smed blev forskreven fra Ergimul⁵ did,
som Hammer og Tenger kand røre.
 Hand gjorde dem brav
 en Vinkel, [en] Saug
og Øxer, som dertil kand høre.
5. Saa kom der en Snedker langt omme fra Rom
men udaf Gebyrde en Svedser⁶,
hand stod som de andre og ingen Vej kom⁷,
han havde ei Høvle og Snedser⁷,
 dem gjorde den Smed,
 saa kom hand afsted
med Dørre, med Trapper og Spidser.
6. Saa førte den Tømmermand Bygningen op
den Tid, hand fik Redskab i Hænde.
En Muremand hentede⁸ de norden fra Nøb,
som Stenene vel kunde vende,
 men agt kun og see,
 han feilte en Skee,
før hand kunde mure med Hænde.
7. Glarmesteren skreve de efter fra Köln,
som skulde Vinduer giøre,
men hand stod som Stakkelen forðum i Möln,
han kunde ey Blyet udføre;
 Blyvinden var væk⁹
 Den gjorde hand kiæk,
som Hammer og Tænger kan røre.
8. Grosførsten høyt elsket Parisernes Dragt,
hand manglet ey Silke til Klæder,

¹ Hvad her staar i Klammer, er fuldstændig udvisket. Men Texten maa sikkert restitueres, som her sket. Den digtende Bødker fra første Vers kunde kun daarligt synge Smedenes Pris, nu vil denne Vises Avtor gøre det bedre. — ² Her staar »byge» og »Lyke». — ³ Her staar »Hære». — ⁴ Her staar »skaffer». — ⁵ Er et opdigtet Navn ligesom »Nøb» i Vers 6. — ⁶ Skal vel betyde en Schweitzer. — ⁷ Ordet Snitzer (Schnitzer) kjendes i Betydningen Kniv (s. Kalkars Ordbog). — ⁸ Her staar »hentet». — ⁹ Blyvinderne ere de Blysprosser, hvori det tilskaarne Glas indpassedes i Fortidens saakaldte Blyvinduer (s. Tidsskr. f. Kunstind., 1892, 3. 57—58).

- Guld, Fløysel og Purpur til hø[y]esten Pragt¹
 hand feilte kun bare en Skræder,
 som kunde sit Snit
 og sy den Habit,
 som Førsterne gierne itræder.
9. En vandrende Skræder fik Brevet i Thye,
 som got kunde Klæderne skiere,
 han satte sin Næse saa høyt udi Skye,
 hand agted sig der at ernære.
 Da kom hand igaard,
 han stod² som et Faar,
 han kunde med Næsen ey skiere.
10. Grosførsten befalet, skiær³ Klæderne strax
 og sy dem kun ikke i Drømme.
 Ach naadige Første! Ieg fattes en Sax
 og Iernet at stryge de Sømme.
 Men Smeden hel næt
 strax gjorde han det,
 men ikke i Søvn og Drømme.
11. Nu vilde Grosførsten for Dagen ha lagt
 ved høye heroiske⁴ Skrifter
 han[s] Krige og Seier mod Tarternes Magt,
 hans Rigdom og store Bedrifter,
 hvorledes hand slog,
 hvorledes han iog
 de Tarter i Huler og Rifter.
12. De lærde, vellærde, høylærde kom der,
 fordi de saa Lykken at braske⁵.
 Fra Helicon Pindo⁶ kom Mængden især
 med deres Pattroner i Taske,
 paa Pegaso kom
 en ridende om
 med Pimple⁷ Van[d]draaber i Flaske.
13. Grosførsten hand siger, udfører min Pris,
 som høyt udi Verden kan skingre,
 saa lønner ieg eder paa førstelig Viis
 da Versene best skulde klingre.
 Dem fattedes Pen⁸,
 de gjorde ey den
 med deres poetiske Fingre.
14. Med Hiernen og Fingeren de kunde dog ey
 ret mange Bedrifter beskrive,
 men Smeden, som sagde de andre ey Nei,
 dem gjorde behørige Knive,
 saa kom de iland
 saa kom de istand
 med Skrifter til Trykken at give.

¹ Her staar »Dragt«. — ² Her staar: »Stod hand«. — ³ Her staar: »skær«. — ⁴ Her staar: »heroniske«. — ⁵ Braske d. e. at rose sig, prale. — ⁶ Tænkes herved paa Bjergkjæden Pindus, eller skal der mon staa »Fra Helikons Tinde«? — ⁷ Det ses ikke, hvad dette Navn skal betyde. Kilden paa Helikon hedder jo Hippokrene — ⁸ Rettere Kniv til at skjære Fjerpennene med; se næste Vers.

15. Den Bogtrykker rigtig forstod io sin Konst,
men feilte dog Pressen og Rammer,
og saa var io alle hans Konster omsonst!
En af Tubalcainske¹ Stam[m]er
saa maatte her frem
at giøre ham dem
med sin den forstaalede Hammer.
16. Hör! Vismanden siger, at Smeden, der² staar
for Essen, af Heede maa tæres,
og Øret skal fyldes af Slaget, de slaar,
i Staden de ei kan undværes.
Undværes³ det Ord
bør skrives, ia hvor?
Undværes i Kaaber bør skiæres.
17. I Samuels Bøger jeg læser forvist,⁴
da Israels Börn skulde plages,
da brugte Philisterne saadan en List,
lod Smedene fra dem borttages.
Hvor kunde de saa
mod Fienden bestaa;
en Smed ei blev funden, der klages.
18. Da Babylons Konge Ierusalem tog,
da drog hand de store afstade,
de veldige stærke, ia Smedene og,
vel tusind opregnet irade.⁵
See der kan I see,
at Smedene de
har været i høyeste Grade.
19. Hin Vidr[i]ch med Tilnavnet Verlandsen var
i Dannemark en Smed og en Kiempe,
Sverd, Harnisket, Hielm og S[k]jolden, han bar,
Han gjorde til Kiempe[r] at dempe.
Ia han var af Rang,
en Hammer og Tang
i Vaabenet lod han indstempe!⁶
20. Men hvad er i Verden en Bondesmed nu
mod hine graaskieget, graa Tosser.
Det græmmer mig udi min inderste Hu,
de Bonden saa nøye paapasser,
som skrenker⁷ sit Gres,
har Kornet i Hæs;
og I gaar med sultede Kraser.⁸

¹ Tubalcain er i Lavenes Omtale Verdens første Smed (C. Nyrop: Hdvkrsskik i Danmark, Side 151). Tubal blev, hedder det i 1. Moseb. 4,22, Stamfader for alle dem, der smede Bronze og Jern. — ² Her staar: »Smedene«, men »Smeden, der«, falder bedre i Sammenhængen. — ³ Det burde vel rettere være: »ej undværes«. — ⁴ 1 Samuels Bog 13,19. — ⁵ I 2 Kongernes Bog 24,16 hedder det, at Kong Nebukanesar efter at have indtaget Jerusalem bortførte til Babylon »alle Grundbesidderne i et Antal af 7000, Grovsmedene og Laasesmedene i et Antal af 1000«. — ⁶ I Visen om »Kong Didrik og hans Kæmper« nævnes Vidrik Verlandsen, der fører et Skjold, i hvilket der skinner en Hammer og en Tang (Sv. Grundtvig: Danmarks gamle Folkeviser, I. S. 96 V. 45 jfr. S. 105 V. 32, S. 106 V. 4, S. 109 V. 35, S. 111 V. 25, S. 113 V. 7); ligesaa i Visen »Kong Didrik i Birtingsland« (sst. I, S. 124 V. 15, jfr. S. 126 V. 32, S. 128 V. 20). I Visen »Ulv van Jern« hedder det yderligere, at Vidrik Verlandsens Fader var Smed (sst. I, S. 146 V. 13, jfr. S. 148 V. 15, S. 150 V. 14, S. 155 V. 22). — ⁷ Skrenke d. e. afgrænse (H. F. Feilbergs jyske Ordbog). ⁸ Kras[e] d. e. Indvolde, Kraas (Kalkars Ordbog).

21. Mens Bonden har Penge til Iernet og Kul,
da lad ham Ier Arbeid betale
og slaa ei for intet et eneste Hul,
han plö[y]er io Bierge og Dale.
Han siger ublu,
ia vil ikke du,
saa reiser ieg op til Brohale.¹
22. Men hører I Smede! og agter dog paa
naa[r] F** vred Vranting ilive,²
da skulle I hannem tilrede ei staa,
men bede ham hiemme at blive.
Saa gjorde I ret,
saa tvang I ham let
lidt mere i Lønner at give!
23. I lader Ier binde som Hunden ved Been,
at de Ier kan have i Ave,
men En er Ier alle, ia alle som En,
lad Præster og Bønder kun trave
et Aar eller toe
om Hæste at skoe
og Ploviern, og hvad de skal have!
24. Hvad gielder, I blive lidt mere estimeert!
og lættre van[d]t eders Næring,
om I mod hverandre ei gik saa forkiert
ind udi hverandres Fortæring.
At høre paa Snak
og smede for Tak
er Intet til Næring og Bierring!³

Anno 1781.

¹ Er et opdigtet Navn. — ² Denne Linie maa være forskreven. Efter Kalkars Ordbog er en »Vranting« et gnavent Menneske. Hvorledes skal mon »F**« forstaaes? Hr. Rigsdagskasserer Viggo Bierring vil forstaa Linien som om der stod: »Naar Fanden farer i en vred Gnavpotte«. — ³ Det hedder: »Tak! ja deraf døde Smedens Kat« (C. Nyrop: Lavenes indbyrdes Rang, S. 25 f.; jfr. Evald Tang Kristensen: Gamle Folkefortællinger om det jyske Almueliv, V, Side 5).

